

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ «МУЗЕЙ ЯК ЦЕНТР РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ І НАУКИ»

МАТЕРІАЛИ
КОНФЕРЕНЦІЇ
30 жовтня 2025 р.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНИЙ
ЗАПОВІДНИК «ПЕРЕЯСЛАВ»

**МУЗЕЙ ЯК ЦЕНТР РОЗВИТКУ
КУЛЬТУРИ І НАУКИ**

Матеріали
III Міжнародної наукової інтернет-конференції
30 жовтня 2025 року

Переяслав, 2025

Музей як центр розвитку культури і науки [Текст] : [Матер. III Міжнар. наук. інтернет-конф. (Переяслав, 30 жовтня 2025 р.)] / НІЕЗ «Переяслав», Меморіальний музей академіка В. Г. Заболотного. – Переяслав, 2025. – 78 с.

*Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»
(протокол № 7 від 01.11.2024 р.)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Марина Навальна, докторка філологічних наук, професорка, заступниця генерального директора Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» з науково-методичної роботи;

Ігор Гайдаєнко, кандидат історичних наук, учений секретар Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»;

Андрій Кузьменко, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, завідувач науково-дослідного відділу «Меморіальний музей академіка В. Г. Заболотного» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»;

Сергій Кикоть, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник науково-дослідного відділу «Меморіальний музей академіка В. Г. Заболотного» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» (відповідальний за випуск).

До збірника увійшли матеріали III Міжнародної наукової інтернет-конференції «Музей як центр розвитку культури і науки», яка проходила 30 жовтня 2025 року на базі науково-дослідного відділу «Меморіальний музей академіка В. Г. Заболотного» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Матеріали вміщують наукові розвідки дослідників, у яких проаналізовані інтеграція цифрових технологій у музейну діяльність, креативні індустрії в музейній галузі, інновації у музейній роботі, особливості діяльності музейних закладів в умовах військового стану в Україні, окремі регіональні етнографічні студії тощо.

Для музейних працівників, краєзнавців, істориків.

Сучасний музейний простір – унікальний майданчик для реалізації найрізноманітніших освітньо-виховних та культурних заходів, наукової та методичної роботи. Але якість і результативність її залежить від професіоналізму кадрів, що організовують і проводять цю роботу, їх особистісних характеристик. Оскільки реалізується музейна діяльність виключно через різні види спілкування, комунікативна складова в цьому процесі є базисною, вимагає перегляду щодо її реалізації та підготовки музейних працівників.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Вербицька П. Музейна комунікація в умовах викликів глобалізації. *Науковий вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2016. № 1.
2. Кацавець Р. Психологія у професійному спілкуванні. Київ: Алерта, 2024.
3. Маньковська Р. Сучасні музейні комунікації та перспективи їх розвитку. *Краєзнавство*. 2013. № 3.
4. Москалець В. П. Загальна психологія. Київ: Ліра – К, 2024.
5. Паур І. Основи музейної справи. Навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2021.

УДК 005.591.6:008:069.1+027

Катерина Шеліган,
здобувачка освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»
Рівненського державного гуманітарного університету

МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО ІННОВАЦІЇ В МУЗЕЙНІЙ, БІБЛІОТЕЧНІЙ, КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЄВІЙ, ТЕАТРАЛЬНО- КОНЦЕРТНІЙ ТА ІНШИХ СФЕРАХ

Розглядається питання ролі менеджменту в сучасній бібліотечній, музейній, культурно-дозвілєвій, театральній-концертній сфері. Наголошується на потенційних можливостях сучасного менеджера, акцентується увага на проблемному ряду у цій практиці.

Ключові слова: менеджмент соціокультурної діяльності, територіальна реформа, міжкультурна комунікація, євроінтеграційні процеси.

The article examines the role of management in the modern library, museum, cultural and leisure, and theatre-concert sectors. Emphasis is placed on the potential capabilities of the contemporary manager, and attention is drawn to the range of issues and challenges present in this professional practice.

Keywords: *management of socio-cultural activities, territorial reform, intercultural communication, European integration processes.*

Менеджмент у сфері культури відіграє ключову роль у розвитку сучасного культурного простору, поєднуючи організаційні, комунікаційні та креативні підходи для залучення нових аудиторій і забезпечення актуальності культурних інституцій [1]. Сьогодні управління в цій галузі виходить за рамки традиційного адміністрування, вимагаючи стратегічного мислення, гнучкості та інтеграції інноваційних інструментів. Це дозволяє не лише зберігати культурну спадщину, але й робити її живою частиною сучасного суспільства, адаптуючись до його потреб і викликів. У цьому контексті інноваційний менеджмент у музейній, бібліотечній, культурно-дозвілєвій та театральнo-концертній сферах відкриває нові можливості для розвитку, залучення аудиторії та підвищення соціальної значущості культури.

Сучасний культурний менеджер поєднує знання культурних процесів із навичками маркетингу, фінансів і цифрових технологій. Він мислить стратегічно, адаптуючись до швидких змін у суспільстві, і балансує між збереженням традицій та впровадженням інновацій. Наприклад, у музейній сфері це проявляється у створенні інтерактивних виставок із використанням віртуальної (VR) та доповненої реальності (AR), що робить експозиції більш захопливими. Діджиталізація фондів дозволяє відкрити доступ до колекцій для глобальної аудиторії, а концепція «музеїв нового типу» передбачає відкритість і діалог із відвідувачами, перетворюючи музеї на платформи для спілкування та обміну ідеями [3].

Бібліотеки трансформуються із традиційних книгосховищ у багатофункціональні культурні центри. Впровадження електронних каталогів і онлайн-сервісів, організація подій, освітніх програм і творчих зустрічей роблять їх осередками соціальної та інтелектуальної активності. Менеджмент у бібліотечній сфері набуває соціально-освітнього спрямування, де акцент робиться на створенні інклюзивного простору для різних груп населення, від школярів до людей похилого віку.

Культурно-дозвілєва сфера активно розвивається завдяки новим форматам, таким як фестивалі, арт-простори та культурні хаби. Інноваційний менеджмент тут зосереджений на створенні атмосфери участі, де відвідувачі стають активними співтворцями. Колаборації з локальним бізнесом і

громадами, а також використання креативних форматів, як-от імерсивні заходи чи інтерактивні інсталяції, сприяють залученню широкої аудиторії та популяризації культури на локальному й міжнародному рівнях.

У театральній-концертній діяльності інновації в менеджменті проявляються через продюсерський підхід, цифрове просування та активну роботу з аудиторією через соціальні мережі. Онлайн-трансляції вистав і концертів, гібридні формати, що поєднують живі та цифрові виступи, а також краудфандингові проекти дозволяють театрам і концертним організаціям розширювати аудиторію та залучати нові джерела фінансування. Такі підходи роблять мистецтво доступнішим і допомагають адаптуватися до сучасних реалій, таких як обмеження через пандемії чи економічні виклики.

Загальна тенденція в менеджменті культурних сфер – це перехід від адміністративного підходу до моделі, заснованої на партнерстві, комунікації та інноваціях [2]. Культурні інституції стають платформами для діалогу, де акцент зміщується з простого збереження спадщини на її актуалізацію для сучасної людини. Це вимагає від менеджерів уміння поєднувати творчість із раціональними управлінськими рішеннями, використовуючи технології та нові формати взаємодії.

Отже, інноваційний менеджмент у культурних сферах передбачає зміну мислення, де творчість і технології стають інструментами для створення живої, актуальної культури. Поєднуючи традиції з сучасними потребами суспільства, менеджери можуть зробити музеї, бібліотеки, театри та культурно-дозвілєві простори не лише осередками збереження спадщини, а й активними учасниками суспільного життя, що надихають і залучають нові покоління.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Безверхня Г. В. Сучасні тенденції культурної політики в Україні. *Культура і життя*. 2022. № 4. С. 6–9.
2. Білецька Т., Левкова О., Савчак І. Концепція нової національної культурної політики України. *Культурний код Східного партнерства*. URL: http://www.kultura.org.ua/wp-content/uploads/FINALConcept_RoadMap_UA_CultureCodingEaP.pdf.
3. Борняков О. Цифрове майбутнє України після перемоги. Що передбачає цифровий план розвитку України та як держава буде підтримувати ІТ-сектор після війни? *Економічна правда*. 21 червня 2022. URL: <http://surl.li/dbkwc> (дата звернення: 19.10.2025).

ЗМІСТ

Сергій Виткалов, Володимир Виткалов УСТАНОВИ КУЛЬТУРИ І ОСВІТИ РЕГІОНУ У ЧАС ВІЙНИ: З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ	3
Максим Главацький БОНДАРСТВО ЯК ДЕРЕВООБРОБНЕ РЕМЕСЛО СЛОВІДСЬКОЇ УКРАЇНИ В ЕКСПОЗИЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ НАРОДНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА ПОБУТУ УКРАЇНИ	7
Ольга Гудзій ФОНДОВА КОЛЕКЦІЯ ВИШИВАНОК РЖИЩІВСЬКОГО АРХЕОЛОГО-КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ ЯК ДЖЕРЕЛО ІДЕНТИЧНОСТІ КРАЮ	14
Олександр Іщук ВИКЛИКИ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРИ В РЕГІОНАЛЬНОМУ ТУРИЗМІ	24
Сергій Кикоть ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ МУЗЕЇВ ЯК НЕОБХІДНІСТЬ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ	30
Сергій Козлинець КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК ОСНОВА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО БРЕНДУ РЕГІОНУ	34
Тамара Кондратенко, Наталія Кондратенко, Роман Прохвато ДО ПИТАННЯ АТРИБУЦІЇ ПЕРСЬКОЇ ЗБРОЇ З КОЛЕКЦІЇ ПОЛТАВСЬКОГО КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ ІМЕНІ ВАСИЛЯ КРИЧЕВСЬКОГО	36
Андрій Кузьменко МУЗЕЙ У ВИМІРІ ОРГАНІЧНОЇ АРХІТЕКТУРИ ФРЕНКА ЛЛОЙДА РАЙТА	46
Каріна Мохначук КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ І КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА РЕГІОНУ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	49
Галина Онікієнко МЕДІАМУЗЕЙ: ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МУЗЕЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	51
Іванна Самоїл СМАК ІСТОРІЇ У КЕЛИХУ: МУЗЕЙ ХМЕЛЯРСТВА ТА ПИВОВАРІННЯ ВАТ «РІВЕНЬ» (м. РІВНЕ)	55
Віра Сарнавська ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У МУЗЕЙНІЙ СФЕРІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	60

Анна Таборовець РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБРЯДОВОГО ХЛІБА ПОЛІССЯ І ПОДІЛЛЯ	62
Світлана Чміленко КОМУНІКАЦІЯ В СУЧАСНОМУ МУЗЕЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	67
Катерина Шеліган МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО ІННОВАЦІЇ В МУЗЕЙНІЙ, БІБЛІОТЕЧНІЙ, КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЄВІЙ, ТЕАТРАЛЬНО- КОНЦЕРТНІЙ ТА ІНШИХ СФЕРАХ	73

Музей як центр розвитку культури і науки [Текст] : [Матер. III Міжнар. наук. інтернет-конф. (Переяслав, 30 жовтня 2025 р.)] / НІЕЗ «Переяслав», Меморіальний музей академіка В. Г. Заболотного. – Переяслав, 2025. – 78 с.

Враховуючи свободу наукової творчості редколегія приймає до друку публікації та статті тих авторів, думки яких не в усьому розділяє.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів несуть автори публікацій.

Передрук і відтворення опублікованих матеріалів будь-яким способом дозволяється тільки при посиланні на збірник матеріалів наукової конференції «Музей як центр розвитку культури і науки».

Редакційна колегія залишає за собою право редагувати і скорочувати текст.

Адреса оргкомітету:

вул. Т. Шевченка, 8, м. Переяслав,
Бориспільський р-н, Київська обл., Україна, 08400
E-mail: niez_conferences@ukr.net

Матеріали конференції розміщені на сайті

Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»
<https://www.niez.com.ua>

Коректори: А. В. Кузьменко, С. М. Кикоть
Комп'ютерна верстка: С. М. Кикоть
Дизайн обкладинки: І. В. Гайдаєнко

